

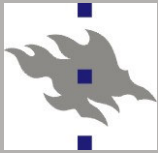

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Totuus- ja sovituskomissiot ja naisten asema

16.8.2007, STETE, Lohja

Professori Helena Ranta, UNIFEM
Finnish Forensic Expert Team
Oikeuslääketieteen laitos, HY

THE RESPONSIBILITY TO PROTECT

Report of the International Commission on Intervention and State Sovereignty, December 2001

PAST INJUSTICE IN WORLD POLITICS

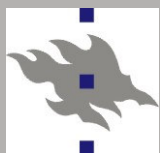
Prospects of Truth-Commission-Like Global Institutions
Tuomas Forsberg & Teivo Teivainen, CMI 2004

A VOICE FOR VICTIMS

International Center for Transitional Justice, 2004/5

TRUTH COMMISSIONS AND GENDER

Principles, Policies, and Procedures
International Center for Transitional Justice, July 2006

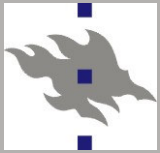
1900-luvun verinen perintö

1. maailmansota	15 milj.
Armenialaisten km. 1915	1 milj.
Venäjän sis. sota 1918-22	12.5 milj.
Meksikon vallank. 1909-16	1 milj.
Espanjan sis.sota 1936-9	600 000
Siirtomaa- ja <1914 sodat	1.5 milj.

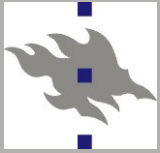
1900-luvun verinen perintö

2. maailmansota	65-75 milj.
Sodat ja konfliktit 1945-2000	41 milj.
Neuvostoliitto 1920-56	62 milj.
Kiina 1949-75	80 milj.
Rakenteellinen väkivalta, aliravitseminen, sairaudet, saastunut juomavesi jne	1978 12 milj. 1993 14 milj. 2000 17 milj. 2003 25 milj.

1900-luvun verinen perintö

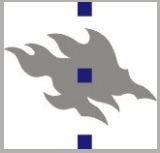
Sudan 1955-1972	750 000
1983-2000	2 milj.
Nigeria/Biafra 1967-1970	1 + 1 milj.
Cambodia 1975-1978	2 milj.
Bosnia/Jugoslavia 1992- 1995	200 000
Ruanda 1994	1 milj.

1900-luvun verinen perintö

Irak 1961-2002

Kurdit vs. hallitus	200 000
Iranin sota	800 000
'Anfall'	100 000
Hallitus vs.kurdit	67 000
Persianlahden sota	75 000
Shia (suoalueet)	50 000
Poliittiset murhat 1982- 2002	350 000
Miehitys 2002-	?

1900-luvun verinen perintö

Peru 1980-2000

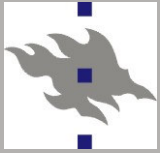
kadonneet	75 000
pakkosterilointi	220 000 + 22 000

Chile 1973-1974

sotilasvallankaappaus	5 000
teloitukset	20 000

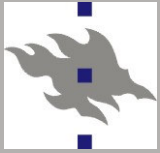
Argentiina

kadonneet 1976-1979	15-30 000
Falklandin sota 1982	1 000

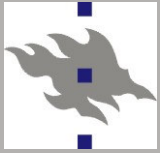
Oikeus saada apua – Peru

- ❖ Väkivallan vuodet 1980 – 2000
- ❖ Hallituksen joukot, Sendero Luminoso, Tupac Amaru
- ❖ Totuus- ja sovituskomissio
- ❖ 75 000 kadonnutta
- ❖ 220 000 pakkosteriloitua naista ja 23 000 vasektomoitua miestä (1995-2000)

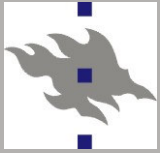
Oikeus saada apua – Peru

- ❖ Maan alkuperäisväestö
- ❖ Oikeusjärjestelmän romahtaminen
- ❖ Luottamus viranomaisiin romahtanut
- ❖ Rankaisemattomuuden kulttuuri
- ❖ Kiistanalaiset armahdulait
- ❖ Pitkäaikaisvaikutukset väestökehitykseen

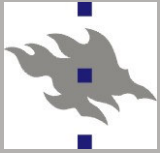
Totuuskomissiot

- ❖ Fokus menneisyydessä
- ❖ Väärinkäytökset, joilla poliittista merkitystä (ei yksittäisiä tapauksia)
- ❖ Määräaikaisuus
- ❖ Kohdevaltion virallisesti hyväksymä/rahoittama/tukema järjestely
- ❖ Globaali?

Totuuskomissiot

- ❖ Sukupuolineutraalius
- ❖ Mandaatti
- ❖ N. 30 raporttia
- ❖ VAW mainittu: Peru, Guatemala, Etelä-Afrikka, Haiti, Sierra Leone, Itä-Timor

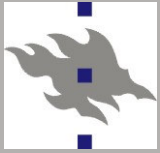
Siirtymävaiheen oikeus

Menneisyyden kohtaaminen

Luottamuksen rakentaminen

Sovitus: yksilöt ja yhteisöt

Väärinkäytösten estäminen tulevaisuudessa

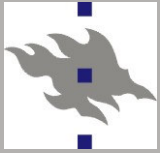

Lähestymistavat

Syyllisten saattaminen edesvastuuseen
kansallinen / seka- / kansainvälinen

Väärinkäytösten luonne ja laajuus
kansallinen / kansainvälinen

Erilaiset hyvitysmenettelyt
rahallinen korvaus
omaisuuden palauttaminen
kuntoutus
symbolinen (muistomerkit, anteeksipyynnöt)

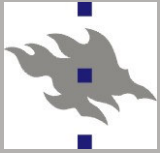
Lähestymistavat

Institutionaaliset uudistukset
'vetting'

Sovitus

Lähimenneisyyden muisto
museot

Oikeutta naisille

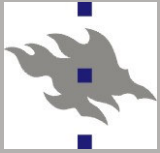
Vetting

Virkamiesten erottaminen ja sulkeminen pois julkisesta hallinnosta

Syylisten pysyminen vallassa ei synnytä luottamusta

Hauraan rauhan murtuminen

“blood on their hands”

DDR-ohjelmat

D isarmament

D emobilization

R eintegration

Ex-taistelijoiden palauttaminen järjestäytyneeseen yhteiskuntaan (rahallinen korvaus, koulutus)

Ristiriita uhrien ja ex-taistelijoiden välillä

Implementointi edellyttää siirtymävaiheen oikeudellisten kysymysten ratkaisua

International Truth Commission on Violence Against Women (ITC-VAW)

- ❖ UN SC Resolution # 1325
Women, Peace and Security, 2000
- ❖ UNIFEM: E. Rehn, E. Johnson Sirleaf
Women, War, Peace, 2002
- ❖ Fulbright Working Group on Responses to Violence Against Women